

Wat vooraf ging aan de komst van Jezus – Jacob en Esau

We zijn bezig met een serie met verhalen uit het **Oude Testament**, uit de periode voor de komst van Jezus.

Vorige week heeft Henk Rothuizen gesproken over **Noach**. Vandaag gaan we kijken naar het leven van **Jacob**.

Voor we dat doen eerst nog een **uitgangspunten**:

1) God is onveranderlijk, de God van het Oude Testament is dezelfde God als die in het Nieuwe Testament.

Hebreeën 13:8

8 Jezus Christus blijft dezelfde, gisteren, vandaag en tot in eeuwigheid!

Exodus 3:14 'Ik ben die ik ben' (NBG) of 'Ik ben die er zijn zal' (NBV)

2) Het beeld van God, het kennen van God, is wel aan verandering onderhevig.

Jezus is de **ultieme openbaring** van de Vader.

Matteus 11:27

27 Alles is mij toevertrouwd door mijn Vader, en niemand dan de Vader weet wie de Zoon is, en wie de Vader is, dat weet alleen de Zoon, en iedereen aan wie de Zoon het wil openbaren.

Dat is een belangrijke reden van Jezus' komst: **openbaren wie God is!** Als we het OT lezen moeten we ons dus beseffen dat 'het beeld van God' in ontwikkeling is. Het is **voortschrijdend inzicht**. Wij zijn bevoorrecht te leven na de komst van Jezus.

3) God is een God van ALLE volken

Tot Genesis 11 gaat de Bijbel over **alle volken**

Genesis 10

³²*Dit waren de families die afstamden van de zonen van Noach, ingedeeld naar afkomst en volken. Van hen stammen de verschillende volken af die zich na de zondvloed over de aarde hebben verspreid.*

Vanaf Genesis 12 wordt vooral de geschiedenis van **Israël** beschreven. Goed roept **Abraham**. De stamvader van het volk Israel.

Genesis 12

*2Ik zal je tot een groot volk maken,
ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven,
een bron van zegen zul je zijn.*

*3Ik zal zegenen wie jou zegenen,
wie jou bespot, zal ik vervloeken.*

*'Door jou zullen **alle volken** op aarde gezegend worden'.*

God is bezig met Zijn Plan, zijn plan van redding, zijn Plan van hoop, van zegen.

4) Israël is het volk, gekozen door God, waaruit de Messias geboren wordt.

'Pars pro toto' zeggen de theologen. Israel is gekozen *'als deel van het geheel'*.

Israel is door God gekozen om tot zegen te zijn voor **alle volken**.

In het Oude Testament lees je de **geschiedenis** van dit volk. Een volk dat de Messias gaat voortbrengen, het is 'zwanger van Jezus' zou je kunnen zeggen. En **God** doet er alles aan om dit volk te **beschermen**, apart te houden, zodat, als het Gods tijd is, **de Messias** geboren kan worden.

Joh 4:22'de redding komt immers van de Joden.' zegt Jezus zelf.

5) Jezus is gekomen om **rust en vrede** te brengen, om **leven en overvloed** te geven.

Matteus 11

*28Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie **rust** geven. 29Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie **werkelijk rust** vinden, 30want mijn juk is zacht en mijn last is licht.'*

Johannes 10

*10....Ik ben gekomen, opdat zij **leven hebben en overvloed**.*

Misschien wel mijn **lievelingsverhaal** in de Bijbel is het verhaal dat Jezus in **Lucas 15** verteld. Steeds opnieuw raakt het mijn hart, steeds opnieuw ontroert dit mij. Als ik **één verhaal** moet kiezen om **het evangelie**, het goede nieuws, uit te leggen, dan is het dit verhaal. Ik lees het zonder commentaar te geven.

Lucas 15

11Vervolgens zei hij: 'Iemand had twee zonen. 12De jongste van hen zei tegen zijn vader: "Vader, geef mij het deel van uw bezit waarop ik recht heb." De vader verdeelde zijn vermogen onder hen. 13Na enkele dagen verzilverde de jongste zoon zijn bezit en reisde af naar een ver land, waar hij een losbandig leven leidde en zijn vermogen verkwistte. 14Toen hij alles had uitgegeven, werd dat land getroffen door een zware hongersnood, en begon hij gebrek te lijden. 15Hij vroeg om werk bij een van de inwoners van dat land, die hem op het veld zijn varkens liet hoeden. 16Hij had graag zijn maag willen vullen met de peulen die de varkens te eten kregen, maar niemand gaf ze hem. 17Toen kwam hij tot zichzelf en dacht: De dagloners van mijn vader hebben eten in overvloed, en ik kom hier om van de honger. 18Ik zal naar mijn vader gaan en tegen hem zeggen: "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, 19ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden; behandel mij als een van uw dagloners." 20Hij vertrok meteen en ging op weg naar zijn vader.

Zijn vader zag hem in de verte al aankomen. Hij kreeg medelijden en rende op zijn zoon af, viel hem om de hals en kuste hem. 21"Vader," zei zijn zoon tegen hem, "ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u, ik ben het niet meer waard uw zoon genoemd te worden." 22Maar de vader zei tegen zijn knechten: "Haal vlug het mooiste gewaad en trek het hem aan, doe hem een ring aan zijn vinger en geef hem sandalen. 23Breng het gemeste kalf en slacht het. Laten we eten en feestvieren, 24want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is teruggevonden." En ze begonnen feest te vieren.

Een verhaal van **eigenwijsheid, mislukking**, van **teleurstelling**, van **spijt**, van **thuiskomen**, van onvoorwaardelijke **liefde**, van **verzoening**, van **feest**, van **leven**.

Nu naar de geschiedenis van vandaag.

We spoelen **de tijd** terug tot zo'n **1850 v.C.**

God had **Abraham** geroepen als stamvader van een volk.
En Abraham kreeg een zoon **Izaak** en Izaak trouwde met **Rebecca kreeg** twee zoons: **Esau en Jacob**, een tweeling.
Esau is **de oudste**.

En deze twee broers zijn heel verschillend. **Esau** is een uitstekend **jager**, hij was **graag buiten** en **Jacob** was veel **rustiger**, hij bleef graag bij de tenten.

Isaak was zeer op Esau gesteld want hij at graag wildbraad, maar **Rebecca hield meer van Jacob**.

De verhoudingen zijn **niet helemaal gezond** in het gezin. Ze hebben **lievelingetjes**. En dat is altijd **voedingsbodem** voor ellende.

En **Jacob** is een beetje een '**konkelaar**', iemand die situaties voor zijn **eigen voordeel** gebruikt.

Hij gebruikt **een moment van zwakte** van zijn broer om van hem het **eerstgeboorterecht** te krijgen.

En later **bedriegt hij**, met hulp van zijn moeder, zijn vader Isaak. Isaak was **oud en blind** geworden en wilde zijn **oudste zoon** zegenen voordat hij zou sterven.

En wat doet Jacob?

Hij **doet zich voor als Esau**. Hij liegt glashard tegen zijn vader.

Genesis 27

24'Ben je echt mijn zoon Esau?' vroeg hij nog. 'Ja,' antwoordde Jakob.

En dan krijgt hij **de zegen** die voor Esau bedoeld was.

Dit **bedrog** komt natuurlijk uit.

En **Esau** zijn broer is **woedend**:

Genesis 27

41Van toen af haatte Esau zijn broer omdat zijn vader hem had gezegend, en hij zei bij zichzelf: Het duurt niet lang meer of de dagen van rouw om mijn vader breken aan, dan vermoord ik Jakob.

Er zijn **serieuze problemen** in dit gezin. Vader is oud en zal niet lang meer leven. En de **ene broer** wil de andere vermoorden. Dit gezin, wat **zo ongezond is** als de pieten, is **door God uitgekozen** om aan de basis te staan van **een heel volk**.

Het gezin **valt uit elkaar**. Jacob besluit te vluchten. Hij gaat naar zijn oom, de **broer van zijn moeder**. Hij gaat naar zijn **oom Laban**.

Genesis 28

1Toen liet Isaak Jakob roepen, zegende hem en hield hem voor: 'Trouw in geen geval een meisje uit Kanaän. 2Vertrek van hier, ga naar Paddan-Aram, naar de familie van Betuel, de vader van je moeder, en trouw met een van de dochters van Laban, je moeders broer. 3God, de Ontzagwekkende, moge je zegenen, je

vruchtbaar maken en je veel nakomelingen geven, zodat er een groot aantal volken uit je voortkomt. 4Moge hij jou en je nakomelingen de zegen van Abraham geven, zodat je het land waar je nu nog als vreemdeling woont en dat God aan Abraham heeft gegeven, in bezit krijgt.'

Jacob gaat op weg naar zijn oom. Onderweg als hij op een nacht ligt te slapen krijgt hij **een droom** en spreekt God tot hem.

Genesis 28

13.....'Ik ben de HEER, de God van je voorvader Abraham en de God van Isaak. Het land waarop je nu ligt te slapen zal ik aan jou en je nakomelingen geven.

14Je zult zo veel nakomelingen krijgen als er stof op de aarde is; je gebied zal zich uitbreiden naar het westen en het oosten, naar het noorden en het zuiden.

Alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als jij en je nakomelingen. 15Ikzelf sta je terzijde, ik zal je overal beschermen, waar je ook heen gaat, en ik zal je naar dit land terugbrengen; ik zal je niet alleen laten tot ik gedaan heb wat ik je heb beloofd.'

Jacob krijgt hier min of meer dezelfde belofte als zijn grootvader **Abraham**, dezelfde belofte die ook zijn vader **Isaak** heeft ontvangen. En nu krijgt hijzelf **deze belofte**.

*Je zou je kunnen afvragen of de Heer zich hier **vergist**. Vind jij het logisch dat God hier iemand, die zojuist door **list en bedrog** zijn gezin heeft opgeblazen, roept als stamvader van een volk?*

*Van het volk dat **de Messias** zal voortbrengen....*

*En God belooft hem **terzijde te staan** en **te beschermen**?!?*

Weet je, we mogen dankbaar zijn dat **God ervoor kiest** om **Jacob** te zegenen. God heeft een plan, een plan van redding voor de mensheid. En **God zorgt** dat dit plan **doorgaat**.

Het hangt niet van zozeer van Jacob af.

Het hangt af van **de liefde van God** voor *alle volken*.

Wat opmerkelijk is. Uit niets blijkt dat **Jacob spijt** heeft van hetgeen er gebeurd is....

Genesis 28

*18De volgende morgen vroeg zette Jakob de steen die hij als hoofdsteen had gebruikt rechtop, en wijdde hem door er olie over uit te gieten. 19Hij gaf die plaats de naam Betel; vroeger heette het daar Luz. 20Daarna legde hij een gelofte af: '**Als** God mij terzijde staat en mij op deze reis beschermt, **als** hij mij brood te eten geeft en kleren aan mijn lichaam, 21en **als** ik veilig terugkom bij mijn verwanten, **dan** zal de HEER mijn God zijn. 22Deze steen die ik gewijd heb, zal dan een huis van God worden – en ik beloof dat ik u dan een tiende deel zal afstaan van alles wat u mij geeft.'*

Je had je kunnen voorstellen dat **hij dankbaar was** dat God zijn zegen belooft, ondanks het bedrog van Jacob.

Maar nee, hij bidt een '**als, dan -gebed**'.

Het komt erop neer dat hij de Heer als zijn God zal erkennen als de Heer aan zijn voorwaarden voldoet....

(En God mag dan in een steen wonen?!?)

Wat een **arrogante kwast** is Jacob!

Dan gebeuren er een paar gebeurtenissen die **erg vormend** zijn voor **Jacob**. Hij komt bij zijn oom Laban aan en wordt **verliefd** op zijn **dochter Rachel**. Zijn oom belooft dat hij haar mag hebben als hij **zeven jaar** voor zijn oom werkt. Dat doet Jacob.

Na zeven jaar trouwt hij, maar **niet met Rachel**. Hij blijkt met haar **zus Lea te zijn getrouwd**. Zijn oom heeft hem erin geluisd. *De bedrieger wordt nu zelf bedrogen...*

Dan krijgt hij alsnog **Rachel** erbij, zo ging dat, en hij moet nog **zeven jaar** voor zijn oom werken. En dat deed **Jacob**. Hij krijgt kinderen, eerst bij **Lea**, dan ook bij de slavinnen van **Lea en Rachel**. Maar niet bij zijn **grote liefde Rachel**.

Genesis 30

22Toen dacht God eindelijk aan Rachel: hij verhoorde haar en opende haar moederschoot. 23Ze werd zwanger en bracht een zoon ter wereld. 'God heeft me van mijn schande verlost,' zei ze. 24Ze noemde het kind Jozef en zei: 'Ik hoop dat de HEER mij er nog een zoon bij geeft.'

Ondertussen zijn er aardig **wat jaren voorbij** gegaan. Het is al **bijna twintig jaar** geleden dat Jacob zijn ouders verlaten heeft en **gevlucht is voor zijn broer**. En de Heer heeft hem gezegend. Hij heeft kinderen gekregen en **veel rijkdom** verworven.

En dan **spreekt de Heer** tot Jacob.

Genesis 31

13Ik ben de God van Betel, waar je een steen met olie hebt gewijd en waar je een gelofte hebt afgelegd. Kom, ga weg uit dit land en keer terug naar je geboorteland.'"

.....

17Toen maakte Jakob zich klaar, tilde zijn kinderen en vrouwen op de kamelen, 18bracht zijn vee en alle bezittingen die hij had verkregen bij elkaar, alle kudden die in Paddan-Aram zijn eigendom waren geworden, en ging op weg naar zijn vader Isaak in Kanaän.

Geen **arrogante tegenwerpingen** meer. Jacob luistert naar wat de Heer van hem vraagt.

En teruggaan was zeker spannend.

Hoe zou zijn broer Esau reageren?

Zou zijn vader nog leven?

Hij gaat op weg.

Hij heeft **boden** vooruit gestuurd en die komen hem melden dat zijn **broer Esau** hem tegemoet komt.

En Jacob is bang.

En dan **bidt hij**:

Genesis 32

10En hij bad: 'God van mijn voorvader Abraham, God van mijn vader Isaak, HEER, die tegen mij gezegd heeft: "Ga terug naar je land, naar je familie, ik zal jou voorspoed geven" – 11ik ben alle weldaden en al de trouw die u aan mij, uw dienaar, bewezen hebt niet waard. Met alleen mijn stok ben ik indertijd de Jordaan hier overgestoken, en nu kan ik mijn mensen zelfs over twee kampen verdelen. 12Ik smEEK u, red mij uit de handen van Esau, mijn broer, ik vrees dat hij ons zal aanvallen en mij en iedereen zal doden, ook de kinderen en hun moeders. 13U hebt immers zelf gezegd: "Ik zal jou grote voorspoed geven en veel nakomelingen, ze zullen zo talrijk zijn als zandkorrels aan de zee – niet te tellen zullen ze zijn.'"

Verdwenen is de **arrogantie**:

11ik ben alle weldaden en al de trouw die u aan mij, uw dienaar, bewezen hebt niet waard.

Hij is bang, kwetsbaar. Hij weet dat hij **Gods zegen** nodig heeft.

12Ik smEEK u, red mij uit de handen van Esau, mijn broer, ik vrees dat hij ons zal aanvallen en mij en iedereen zal doden, ook de kinderen en hun moeders.

En hij besluit dienaren vooruit te sturen **met geschenken**. Hij wil zijn **broer Esau mild** stemmen. De volgende dag wilde hij Esau ontmoeten. Die nacht gebeurt er wat opmerkelijks.

Rembrandt

Chagall

Genesis 32

23Het was nog nacht toen Jakob opstond en de Jabbok overstak op een doorwaadbare plaats, samen met zijn beide vrouwen, zijn twee bijvrouwen en zijn elf kinderen. 24Nadat hij hen over de rivier had geholpen, bracht hij ook al zijn bezittingen naar de overkant. 25Maar zelf bleef hij achter, helemaal alleen, en er worstelde iemand met hem totdat de dag aanbrak. 26Toen de ander zag dat hij het niet van hem kon winnen, raakte hij Jakobs heup aan, en daardoor raakte Jakobs heup tijdens die worsteling ontwricht. 27Toen zei de ander: 'Laat mij gaan, het wordt al dag.' Maar Jakob zei: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' 28De ander vroeg: 'Hoe luidt je naam?' 'Jakob,' antwoordde hij.

29Daarop zei hij: 'Voortaan zal je naam niet Jakob zijn maar Israël, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.'

Prachtig!

Eigenlijk wordt in **dit gevecht** zichtbaar wat er de afgelopen **twintig jaar** is gebeurd.

Hij heeft **geworsteld** met God.

Hij heeft geprobeerd zijn zaken **op eigen kracht** te regelen.

Hij dacht God niet nodig te hebben. Maar er is iets **veranderd**.

Het leven heeft hem **getekend**. En het leven heeft hem wat geleerd. Hij beseft dat **hij God nodig heeft**. Hij beseft dat hij **de zegen van God** nodig heeft.

*'Voortaan zal je naam niet **Jakob** zijn maar **Israël**, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.'*

Hoe heeft Jakob gewonnen?

Hij heeft gewonnen door **de zegen van de Ander** te vragen.

Door te **erkennen** dat hij God nodig heeft.

Jacob staat model voor **jou en mij**.

Wij zijn, net als Jacob, soms **eigenwijs en arrogant**. We vinden onszelf **soms slim**, of we proberen de zaken een beetje **naar onze hand** te zetten.

Het resultaat van **arrogantie/trots** is altijd **verwijdering**.

Het resultaat van **arrogantie/trots** is altijd een vorm van **eenzaamheid**.

Jacob en **de verloren zoon** hebben veel overeenkomsten.

Het zijn **allebei mannen** die **zelf** het heft in handen genomen hebben. Mannen die **God niet nodig** lijken te hebben.

Het zijn ook **allebei mannen** die verlangen naar **thuis**.

Verlangen naar hun **familie**.

Het zijn allebei mannen die, in hun eenzaamheid, **nederigheid** geleerd hebben. Ze hebben **gevochten** met God.

In het **gevecht met God** sneuvelt de arrogantie, sneuvelt de trots. In het gevecht met God is er dat **diepe besef van afhankelijkheid**.

Genesis 33

1Plotseling zag Jakob Esau op zich afkomen, met vierhonderd man. Toen verdeelde hij de kinderen over Lea, Rachel en zijn twee bijvrouwen. 2De bijvrouwen en hun kinderen liet hij voorop gaan, Lea en haar kinderen daarachter, en Rachel en Jozef helemaal achteraan. 3Zelf liep hij voor iedereen uit, en terwijl hij zijn broer naderde boog hij zevenmaal diep voorover. 4Esau rende hem tegemoet, sloot hem in zijn armen en kuste hem. Beiden lieten hun tranen de vrije loop.

AMEN